

New Delhi

Maria Lunander
Innovations- och forskningsråd

Utbildningsdepartementet
U2018/04199/UH

Remissvar: Ökad attraktionskraft för kunskapsnationen Sverige (SOU 2018:78)

Sammanfattning

Ambassaden instämmer i behovet av utredningens tre huvudsakliga komponenter; omvärldsbevakning och omvärldsanalys, särskilda utlandskontor samt främjande av Sverige som kunskapsnation. Ambassaden välkomnar huvudsakligen förslagen om omvärldsbevakning och omvärldsanalys och instämmer särskilt i behovet av en särskild plattform för myndigheter och organisationer. Ambassaden delar utredningens förslag och rekommendationer om migrationsrättsliga aspekter i stort. Vidare instämmer vi i förslaget att Sverige behöver kunna erbjuda attraktiva stipendier till internationella studenter.

Kännedomen om Sverige som kunskapsnation och kunskap om omvärlden

3.6.1. Internationell omvärldsanalys

Vi välkomnar förstärkt omvärldsbevakning och omvärldsanalys i internationella frågor i såväl högre utbildning som forskning och innovation. Vi menar att forskningsfinansiärer, i första hand Vetenskapsrådet och Vinnova, har förutsättningar att ta sig an detta uppdrag och i viss omfattning redan är aktiva inom dessa områden.

3.6.2 En ökad närvaro i utlandet för svensk högre utbildning och forskning

Ambassaden ser positivt på att den befintliga utlandsorganisationens uppdrag justeras så att relevansen för svenska universitet och högskolor ökas samt att utlandskontoren förstärks genom en fördubbling av bemanningen. Ambassaden delar uppfattningen att personalresurserna på innovations- och forskningskontoret är underdimensionerad och välkomnar utredningens förslag om förstärkning av kontoren till två

utsända och minst två lokalt anställda. Vi instämmer i att det behövs tydligare former för mer strukturerad konsultation med lärosäten för att fånga upp svenska behov och intressanta samarbetsområden när bilaterala avtal inom högre utbildning förhandlas mellan Sverige och andra länder. Därtill anser vi att dialogen med universitet och högskolor också bör kunna användas vid genomförande av befintliga avtal samt för ett samlat och strategiskt främjande av Sverige som en ledande kunskapsnation och med ett av världens främsta innovationssystem.

Ambassaden avstyrker att en kompletterande organisation testas med att i ett pilotprojekt inrätta två nya utlandskontor med snarlikt uppdrag men under en annan huvudman än RK. Vi anser att det finns en uppenbar risk för stor förvirring för intressenter om kontoren kommer att ha olika huvudmän. Ambassaden anser att en samlad huvudman för alla innovations- och forskningskontor är att föredra.

3.6.3 Svenska institutet informerar om Sverige som kunskapsnation

Ambassaden välkomnar att förordningen med instruktion för Svenska institutet ändras så att det framgår att institutet ska informera om Sverige som kunskapsnation i utlandet.

3.6.4 Svenska institutets uppdrag att öka kännedomen om Sverige som studienation utökas

Vi instämmer i att Svenska institutets uppdrag att främja och marknadsföra Sverige som studiedestination bör förstärkas.

3.6.6 Medel för koordinerad kraftsamling riktad till specifika länder

Ambassaden menar att uppdraget att identifiera länder som anses särskilt viktiga för Sveriges högre utbildning och forskning bör huvudsakligen inriktas på starka tillväxtländer. När åtgärder identifieras för en framgångsrik kraftsamling i det utpekade landet bör det finnas ett tydligare ansvar för att vårda och nyttja alumnätverk.

3.6.7 Vidareutveckling av Team Sweden för behov inom utbildning och forskning

Vi stödjer förslaget om att befintliga Team Sweden-grupperingar får i uppdrag att inkludera lärosätenas och forskningsfinansiärernas perspektiv i sitt arbete.

3.6.8 Stärkt samordning inom Regeringskansliet

Ambassaden välkomnar förslaget till stärkt samordning inom Regeringskansliet genom att samla främjandet av Sverige som kunskapsnation se över deltagande i Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet.

Samordning mellan myndigheter

4.4.1 En plattform för internationalisering

Vi instämmer i behovet att utveckla samordningen mellan Regeringskansliet och lärosätena i internationella engagemang och stödjer förslaget. Ambassaden välkomnar förslaget om en särskild plattform för myndigheter och organisationer för att stödja internationalisering av högre utbildning, forskning och forskningsnära innovation. Det bör tydliggöras hur strukturen kan användas till att, utöver proaktivt arbete inför ingående av bilaterala forsknings- och utbildningssamarbetsavtal, även bidra till att genomföra och följa upp redan existerande mellanstatliga avtal.

Samordningsfunktionen för forsknings- och innovationssamarbeten har inrättat arbetsgrupper för prioriterade länder. Deras arbete kan utvidgas genom att inkludera frågor om strategiskt samarbete inom högre utbildning, utöver forskning och innovation, tillsammans med relevanta aktörer. Ambassaden menar att nya initiativ ska bygga vidare på det arbete som redan har inletts av samordningsfunktionen för forsknings- och innovationssamarbeten i Indien.

Migrationsrättsliga aspekter

6.6.1 Snabbare handläggning och tidigare besked

Ambassaden delar utredningens förslag och rekommendationer i stort. Process skulle effektiviseras om certifierade universitet genomförde studieavsiktsutredningar. Det är viktigt att mer tid läggs på studieavsiktsutredningar än vad som görs i dagsläget då vi ser att många studenter inte lever upp till språkkraven.

För att på längre sikt se Sverige som en attraktiv studieplats bör lärosätena vidta mer omfattande kontroller av studenternas förkunskaper före antagning. Som exempel ser vi att Storbritannien

genomför videomöten med ett stort antal studenter via extern tjänsteleverantör. Ambassaden föreslår att utredningens modell 1 kompletteras med att universitetet genomför muntliga intervjuer/videomöten med studenterna som del av antagningsprocessen. Inte helt sällan möter ambassaden redan antagna studenter som inte behärskar det engelska språket och saknar kunskap och insikt i kommande studier i Sverige.

Sverige är redan ett attraktivt mål för utländska studenter med andra syften än studier. Otaliga agenter är verksamma i t.ex. Indien där ett bättre liv utlovas och förberedelse inför antagning och eventuella utredningar erbjuds mot höga avgifter. Denna typ av migration bör naturligtvis stävjas, något som sannolikt skulle medföra att studier i Sverige får en högre kvalitetsstämpel och därmed blir ännu mer attraktivt för toppstudenter. Vi ser idag studenter som inte verkar speciellt angelägna att vara på plats till terminsstart så länge de får sitt UT-kort. Ett förslag som inte omnämns i utredningen är att studenterna istället får en inresevisering i samband med terminsstart och sedan sitt UT-kort efter påbörjade studier.

Ambassaden ser det som essentiellt att certifieringen av universitet sköts på ett korrekt och noggrant sätt. Systemet i Nederländerna där certifierade lärosäten arbetar i nära samarbete med IND ser ambassaden som en mycket bra modell. Då universitetet riskerar att förlora sin rätt att ta emot utbytesstudenter så är risken för slarv gällande studieavsikt minimal.

6.6.2 Underlättad informationsöverföring

För att underlätta framtida samarbete mellan Migrationsverket och svenska lärosäten är det vitalt att upparbetade rutiner finns för att stävja och följa upp studieavhopp.

6.6.3 Förbättrade villkor för doktorander

Ambassaden har inga kommentarer på de migrationsrättsliga aspekterna men vill trycka på vikten av tidig, tydlig och konkret information när det gäller spårbyte.

Stipendier och annan finansiering av tredjelandsstudenter

8.4.1 Lärosätena ska förfoga över 120 miljoner kronor av stipendiemedlen och avgöra hur de ska användas

Ambassaden anser att utökade stipendiemöjligheter är en välbehövlig satsning som kan stärka den bilaterala relationen mellan våra länder.

8.4.2 Ett nytt program för flaggskeppsstipendier till högt kvalificerade studenter

Vi välkomnar förslaget att Sveriges ambition är att rekrytera internationella toppstudenter, som efter avslutad utbildning antingen integreras på den svenska arbetsmarknaden eller blir del av ledande globala nätverk av värde för främjande av svenskt näringsliv och innovation. Vi stödjer de förslag som ligger i linje med denna ambition, exempelvis ett riktat och välrenommerat stipendieprogram för utomeuropeiska studenter.

8.4.3 Ett nytt studieprogram för nationella bilaterala samarbeten

Möjligheten att avsätta medel i samband med att bilaterala avtal tecknas och ett nytt stipendieprogram för nationella bilaterala samarbeten à 50 miljoner kronor anser ambassaden vara ett steg i rätt riktning. Att resurssätta internationella samarbeten inom högre utbildning kan på sikt fördjupa relationen våra länder emellan.

I detta ärende har Ambassadör Klas Molin beslutat. Innovations- och forskningsråd Maria Lunander har varit föredragande. I den slutgiltiga handläggningen har också Migrationssambandsman Fredrik Larsson deltagit.